हवां ओं अं डहें हो अपनी औडात में रहे, હમ પરોં સે નહિ, હોંસલો સે ઉડના જાનતે હૈ

અમિતાભ એટલે અમિતાભ... ધ એંગ્રી યંગ મેન, ઐશ્વર્યા એટલે ઐશ્વર્યા... She is a symbol of beauty અરે દર્દ ભર્યો કંઠ તો... માત્ર મુકેશનો જ હોં ! એકશન હીરો તો - જેકી ચાન અને બ્રુસલી જ. ક્રિકેટમાં ડૉન બ્રેડમેન એટલે ડૉન બ્રેડમેન... સચીન એટલે સચીન... જયારે ફુટબોલમાં કિંગ પેલે ખરેખર... ફૂટબોલ કિંગ જ છે. અમીર ખાન એટલે મી. પરફેક્ટ... સ્હેજ પણ ચલાવી ન લે. બિલ્કુલ પરફેક્ટ... બોક્સીંગમાં મોહમ્મદ અલી એટલે મોહમ્મદ અલી. તબલાતો ઝાકીર હુસેનનાં જ… અને શરણાઈ તો બિસ્મિલ્લાહ ખાનની જ… આ... હા.. હા.. ગાયિકીમાં લતા મંગેશકરની તોલે કોણ આવે ? ચિત્રકાર એટલે પાબ્લો પિકાસો જ...

અરે... પેલા પ્રભાકરભાઈ... તેઓ તો 'ભુલકણા' છે... ભુલકણા!!! તેમને સો કોઈ ભુલક્કડ જ કહે છે! તેમનું કયાંય ઠેકાણું નહિ. તેઓ ભુલકણા તરીકે જ પ્રખ્યાત છે. જયારે પેલા બેંક ઓફિસર રામભાઈ સમયના એટલા બધા ચુસ્ત આગ્રહી છે કે તેઓ 'ટાઈમ મેન' તરીકે જ ઓળખાય છે. તેમનો સમય એટલો પાક્કો છે કે તેઓ જે સમયે જયાંથી પસાર થાય ત્યારે દરરોજ એટલા જ વાગ્યા હોય છે!! મિનિટ તો શું સેકન્ડનો ફેર હોતો નથી. ઘણાં લોકો તો તેમને જોઈને જ કહી દે છે કે ત્યારે આટલા વાગ્યા જ હશે. ઘડિયાળ જોવાની જરૂર નહિ! કેટલાક તો તેમને જોઈને ઘડિયાળ મેળવી લે છે... હા. જયારે ચંદ્રેશભાઈ એટલે પરફેક્ટ પર્સન...!! તેમને કોઈ પણ કામ ચિંધો - તમામ કામમાં તેઓ હોશિયાર, કુશાગ્ર અને સ્માર્ટ. He is a smart man. અઘરામાં અઘરું કામ તેઓ એવી સ્કીલ અને સ્ટાઈલથી કરાશે કે તે કામ થઈ જ રહે. પૂછતા તેઓ કહેશે કે This is smart work. કામ બદલવાનું નથી કામ કરવાની રીતમાં ફેરફાર લાવવો એ મહત્ત્વનું છે. જવાબદારી

સ્વીકારી હોય તો તે કામ થવું જ જોઈએ. કોઈ પણ ભોગે પાછા ન હટવું, ન હટવું.. ન હટવું...!! ભારતીબેન કામગરી વ્યક્તિ, સોસાયટીમાં દરેક જણ તેમને કામ કરનારી વ્યક્તિ તરીકે ઓળખે. તેમની શાળામાં, સોસાયટીમાં, સમાજમાં એવી રીતે ઓળખાય છે કે 'તમે એમને મળો એટલે તમારું કામ થઈ જશે!' તેઓ ખૂબ પરફેક્ટ અને ઓકે વુમન છે. અરે, નયનાબેન? નયનાબેનની વાત જ જવા દો ને - તેઓ તો 'કકળાટિયા' છે. કકળાટિયાં. વાત વાતમાં કકળાત કરે છે. તેમની કોઈ વાતમાં કકળાટ ન થાય તો જ નવાઈ?! કકળાટિયા વુમન તરીકે તેઓ સોસાયટીમાં પ્રખ્યાત છે! જયારે ઈલાબેન... સેવાભાવી છે. ઈલાબેન એટલે સેવાબેન જ સમજો ને! તેઓ હંમેશા કોઈને પણ મદદ કરવા તૈયાર જ હોય છે. તેઓની સેવાની મહેંક ચારેકોર પ્રસરી રહી છે. દિપાલી 'ડિબેટ ક્વીન' છે. શબ્દોની જાદુગરણી છે,

શબ્દોને જીવતા કરે છે ! લક્ષ્મી મિત્તલ આયર્નીકેંગ છે. બિલ ગેટ્સ સોફ્ટવેર કિંગ છે. માઈકલ જેકશન પોપિકેંગ છે. રીતુ બેરી ડિઝાઈનર ક્વિન છે, અંજુ જયોર્જ લોંગ જમ્પ, વિશ્વનાથ આનંદ ચેસ કિંગ છે. પૂ. મોરારીબાપુ શ્રેષ્ઠ કથાકાર છે. સ્વ. ઇન્દિરા આયર્ન લેડી કહેવાતા, ઝાંસીની રાણી લક્ષ્મીબાઈ વીરાંગના હતી, વગેરે વગેરે...

કેટલીક ખાણી પીણીની લારીઓ પણ પોતાની બ્રાન્ડ ઊભી કરે છે. ચાઈનીઝ તો કે ફલાણી લારી પર સારું મળે છે. ભાજી પાઉં તો કે ચાર રસ્તાવાળા રામુકાકા સરસ બનાવે છે. ચા પીવી છે તો વડ નીચે કિટલીની જ પીવાય. ને દારવળા તો મીઠાખણીના જ. ભલેને પછી લાઈનમાં ઊભું રહેવું પડે. પેંડા તો કે દુલીરામના જ અમુક જ દરજી પાસે લોકોને કપડાં સીવડાવવા ધસારો જોવા મળે, અમુક જ મીઠાઈની દુકાને લાંબી લાઈન લાગી હોય, સાડી ખરીદવા અમુક જ દુકાન લોકપ્રિય હોય.

આમ, વિવિધ પ્રકારની વસ્તુઓ, જુદા જુદા મહાનુભાવો પર વિવિધ પ્રકારના લેબલ લાગેલા હોય છે. આ બધી આઈ.એસ.આઈ. માર્કો ધરાવતી વ્યકતિઓ છે. આઈ.એસ.આઈ. માર્કો મેળવવા માટે જેમ… અમુક ક્વૉલિટી, સ્ટાન્ડર્ડ, લેવલ જાળવવા જરુરી છે. તેમ અહીં વિવિધ પ્રકારની છાપ ધરાવતી વ્યક્તિઓએ અમુક ગુણવત્તાના ધોરણો જાળવવા પડે છે.

અમુક ઈમેજ કે અમુક પ્રકારના ટાઈટલ મેળવવા માટે આ બધા મહાનુભાવોએ ઘણો બધો સંઘર્ષ, પુરુષાર્થ, ત્યાગ વગેરે કર્યા હોય છે. ત્યાર પછી ટાઈટલ મેળવી શકતા નથી. કારણ કે એ માટે ઘણો મોટો ભાગ આપવો પડે છે. સમય, આનંદ, મનોરંજન, ઊંઘ, પ્રેમ વગેરેનો ભોગ લેવાતો હોય છે. જે - તે ક્ષેત્રમાં સતત રચ્યાં પચ્યાં રહેવું પડે છે. સખત પુરુષાર્થ, એક જ લગન, એક જ ધ્યેય, કિંગ કે બનવું હોય તો 'મચી પડવું' એ જ એક માત્ર રાજમાર્ગ રહે છે.

આગવી છાપ, આગવી ઈમેજ, આગવું વ્યક્તિત્વ ઊભું કરી શકાય છે. બ્યુટી ક્વિન, આર્ટ કિંગ, સ્ટાર ઑફ ધ ઈયર, ટાઈમ મેન, ટ્રેક ક્વિન, ટ્રેજેડી કિંગ વિગેરે બની શકાય છે. સમગ્ર શક્તિ, આવડત, મહેનત તેની અનુસંધાન પાના નં. ७ પર

શીતચુદ્ધના ભણકારા

ગાંઘી મગક ક્ષમાંગાક

અલ બગદાદીએ પોતાની આણેલી યુવતીઓની લાજ લૂંટાય જાતને ઇસ્લામિક ખલીફા જાહેર કરી છે. દુનિયા આખીને ઈસ્લામી રંગે દીધા પછી આખી દુનિયા ઈસ્લામી રંગી નાખવાની બડાશ હાંકતા આ આતંકવાદના ઓથાર હેઠળ થરથરી ક્રૂર અને અહંકારી આધુનિક રાવણને રહી છે. અલ કાયદાના વડા બોધપાઠભણાવવામાં અમેરિકાનેતો ઓસામા બિન લાદેન કરતાં ઘણો આજની તારીખ સુધી સફળતા નથી વધારે આતંક ફેલાવવાની ક્ષમતા મળી, પરંતુ વ્લાદિમીર પુતિને ધરાવતો આઈએસઆઈએસનો રશિયાના સર્વેસર્વા તરીકે એ બીડું

તંત્રીસ્થાનેથી....

અહંકારી રાવણ ઘણા લાંબા ઝડપ્યું છે. રશિયા સિરિયામાં

સમયથી સિરિયા અને નિકતવર્તી અમેરિકાની પિક્ર સરકાર ન બેસી રાષ્ટ્રોમાં કાળો કેર વરતાવી રહ્યો છે. જાય એટલા સારું વર્તમાન આપખુદ જોતાં ગમે તેવાં પાષાણ હૃદયના શાસક અસદની તરફદારી કરી રહ્યું માનવીને પણ કમકમાટી ઊપજે એ છે. અમેરિકા અસદને હટાવી એને બેસી રહેવા તૈયાર નથી. આમ સોવિયેત સંઘમાં તિરાડ પડાવી અને વિશ્વયુદ્ધની ભૂમિકા બની રહે છે. રીતે બેરહેમીપૂર્વક એ નિર્દોષ અનુકૂળ એવી લોકશાહી સ્થાપવા સામસામાં ખુલ્લાં નિવેદનો યુનો જેવી વિદેશીઓનાં માથાં વધેરે છે, એમને માગે છે. અસદ વિશે બેઉ જૂના શાંતિ માટે સ્થપાયેલી આંતરરાષ્ટ્રીય રાજયો સ્વતંત્ર બની ગયાં. રશિયા નિકટતા અને અમેરિકા-ભારતની જીવતા ભૂંજી નાખે છે. એના સૈન્યમાં દુશ્મનો ફરી એક વાર સામસામા સંસ્થાના મંચ ઉપરથી વહેતાં મૂકીને આખી દુનિયામાં એકલું અટૂલું પડી દોસ્તી આ વિશ્વયુદ્ધની પાયાની ઈંટો

સહિત પશ્ચિમના દેશોએ સિરિયાની વર્તમાન સરકાર વિરુદ્ધ લીધેલું પૂર્વગ્રહયુક્ત વલણ બરાબર નહીં હોવાનું જણાવ્યું ત્યારે એટલી જ ઓબામાએ સિરિયાના ખુદ્દાર અને ખૂટલ તાનાશાહને વહેલી તકે ઉઠાડી મૂકવામાં જ એ પ્રજાનું શ્રેય હોવાની રજૂઆત કરી હતી. સિરિયન સૈન્ય સ્થાનિક પ્રજાનો જ ખુરદો બોલાવી રહ્યાની અમેરિકાને પ્રતીતિ થઈ ગઈ બળજબરીપૂર્વક પકડી આણેલી આવી ગયા છે. ન્યુયોર્ક ખાતે અમેરિકાઅને રશિયાએ ફરીએક ગયું. એનો રૂબલ સાવજ ગગડીને બની રહેતો નવાઈ નહીં.

યુનાઈટેડ નેશન્સની પરિષદ મળી વાર શીત યુદ્ધમાં મંગણાચરણ કરી કાગળિયું બની ગયો. આવી નાદાર ત્યારે પુતિને અસદનું સૈન્ય સારું કામ દીધાં છે. બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી બે સ્થિતિમાં પણ રશિયાએ એની કરી રહ્યું છે અને એને વધુમાં વધુ મહાસત્તાઓએ એકમેકને મહાત અણુતાકાત અને સૈન્ય શક્તિ મદદરુપ બનવાની જરુર છે, એવો કરવાની હોડ લગાવી હતી તે અકબંધ રાખી. ધીરે ધીરે એ ફરી સ્પષ્ટ અભિપ્રાય ઉચ્ચારી અમેરિકા સર્વવિદિત છે. ફક્ત પૃથ્વી પર જ પાછું બેઠું થયું છે અને અમેરિકા સામે નહીં, અંતરીક્ષમાં પણ બેઉ રાષ્ટ્રો ઘુરકિયાં કરતું થયું છે. રશિયાએ હરીભાઈમાં ઊતર્યાં હતા. બાકીની એની તમામ તાકાત સિરિયાની દુનિયા એ બે આખલાઓની મદદમાં ઠાલવવા માંડી છે. ખુદ લડાઈમાં પોતાનો ખો ન નકીળી બગદાદીનાં ઘણાં થાણાં રશિયન ક્રુઝ ઉગ્રતાથી અમેરિકન રાષ્ટ્રપતિ બરાક જાય એની ફિકરમાં કોઈ એક મિસાઈલોના મારાથી નષ્ટ થયાં છે. મહાસત્તાની પરખે ભરાઈ જવામાં ખુદ બગદાદી બચવા માટે ફાંફાં સલામતી અનુભવતી હતી. આજે મારી રહ્યો છે. નવરાત્રી પૂરીં થતાં ભારત સવિશેષ અમેરિકા તરફ ઢળી સુધીમાં આ ઈસ્લામિક રાવણનો ચૂક્યું છે, પરંતુ તે સમયે ખરા સમયે ખાત્મો કરી દેવાની નૅમ સાથે રશિયા રશિયા જ ભારતની મદદમાં અમેરિકા અને યુરોપના અનેક આવીને ઊભું રહેતું હતું. છે એટલે અમેરિકા હવે હાથ જોડીને અમેરિકાએ કાવતરાં રચીને બનવાજોગ કે આ શીતયુદ્ધ ત્રીજા એ રીતે રશિયા સાથે જોડાયેલાં ઘણાં પાકિસ્તાન-ચીન સાથે રશિયાની

વાંધાવચકાઓ વચ્ચે તૂટી પડ્યું છે.

પ્રાચીન–અર્વાચીન ક્રેળવણીની વાતોને મહાત્મા ગાંધીનો સંદર્ભ

ગાંધી ૧૦૦

ડો. રાજેન્દ્ર જાની

લેવાનો તેમનો ઉદ્દેસ સરકારી નોકરી મેળવવાનો હોય છે.'' (આજથી ૧૦૦ વર્ષ પહેલા અને કામ થયું છે તેનાથી ઘણું વધારે કામ અને પ્રગતિ થઈ હોત. આજ, સરખામણી કરીએ તો સરકારી નોકરી મેળવવાની ઘેલછા ઘટી નથી!)

તેમને જોરદાર તાળીઓથી વધાવવામાં આવ્યા હતા. પંડિત મદનમોહન માલવિયાના પ્રમુખ સ્થાને મળેલી આ સભામાં પ્રાચીન અને અર્વાચીન કેળવણી વિષે ભાષણ આપવાની શરુઆત હિંદીમાં કરી હતી અને એમ કહ્યું હતું કે હિંદીમાં વ્યાખ્યાન આપવું મને અઘરું લાગે છે, અંગ્રેજીમાં મારા વિચાર વ્યક્ત કરવાનું મને વધારે ફાવે છે, (વર્ષો સુધી પરદેશમાં રહીને અંગ્રેજીનો મહાવરો વધુ હોવાથી) પરંતુ હું હિંદીમાં જ બોલવાનું પસંદ કરીશ. (સંદર્ભ - ગાંધીજીનો અક્ષરદેહ ભાગ-૧૩, પૃષ્ઠ-૨૯૨)

વ્યાખ્યાન આપતા મહાત્મા કહે છે, હિન્દુસ્તાનના યુવાનોએ પોતાના બાપીકા ધંધા છોડી દીધા છે અને માતૃભાષાનો ત્યાગ કર્યો છે. તેઓ અંગ્રેજી

ભાષા, યુરોપના વિચારો અને યુરોપનો પોશાક અપનાવી રહ્યા છે. તેઓ વિચાર અંગ્રેજીમાં કરે 🛾 સંસ્કૃતિ આ જ સુધી ટકી રહી છે. જયારે ગ્રીસ, રોમ અને મિસર જેવી પ્રાચીન સંસ્કૃતિઓ લુપ્ત છે અને પોતાનું તમામ રાજકીય અને સામાજિક કામકાજ અને વેપારી વહીવટ અંગ્રેજીમાં જ ચલાવે છે, અને માને છે કે અંગ્રેજી ભાષા વિના આપણું કામ ચાલી શકે જ નહીં. આના સિવાય આમ જનતા વચ્ચે મોટી ખાઈ ઊભી થઈ છે.

માણસના વિચારો અને લાગણીઓનો એના ઘરની સ્ત્રીઓના વિચારો અને લાગણીઓ સાથે સ્વરાજની આપણે ઝંખના કરી રહ્યા છીએ તે આપણી દાસી બની રહેશે. કશો મેળ હોતો નથી.' મહાત્મા સ્પષ્ટ કરે છે કે જે શિક્ષણ પ્રથા આવી પરિસ્થિતિ પેદા કરે તેથી

''એનું મનાય છે ખરું શિક્ષણ ૧૬ કે ૧૭ વર્ષની ઉંમર કૉલેજની કક્ષાથી શરુ થાય છે. 🛭 હું પોતે તો કદી પણ ભલામણ કરું નહીં અને જે લોકોને આવું શિક્ષણ મળે છે તેઓ દેશની કોઈ શાળામાં જેશિક્ષણ મળે છે તે ઉપયોગી હોતું નથી. દાખલા તરીકે હિન્દુસ્તાનનો વિદ્યાર્થી ઈંગ્લેન્ડની મોટી સેવા કરશે એવી અપેક્ષા કદી રાખી નહીં શકાય. જો કે તેઓ કબૂલ કરે છે કે અંગ્રેજી ભૂગોળ તો સારી રીતે જાણતો હોય છે, પરંતુ એને ખુદ પોતાના દેશની ભૂગોળનું પૂરતું જ્ઞાન હોતું ભણેલાઓ એ જ દેશમાં જાહેર આંદોલનોનો પ્રારંભ કરેલો છે અને તેઓ જ આંદોલન ચલાવી નથી. એને હિન્દુસ્તાનનો જે ઈતિહાસ ભણાવવામાં આવે છે તે ઘણો જ વિકૃત હોય છે. કેળવણી 🔝 રહ્યા છે. પરંતુ એ લોકોને જો એમની માતૃભાષામાં શિક્ષણ અપાયું હોત તો આટલાં વર્ષોમાં જે

ગાંધી કહે છે લોકોમાં એની માન્યતા ઘર કરી ગઈ છે કે પ્રગતિ માટે આપણે જે માર્ગને અલ્હાબાદમાં આવેલા મુનશી રામપ્રસાદના વિશાળ બાગમાં એક જાહેર સભામાં અનુસરી રહ્યા છીએ તેનાથી કોઈ જુદો માર્ગ અસ્તિત્વમાં નથી. આ એક કમનસીબ વાત છે. વ્યાખ્યાન આપતા ગાંધીએ ઉપરોક્ત શબ્દો કહ્યા હતા. ગાંધી જયારે બોલવા ઊભા થતા ત્યારે પોતાની જાતને નિઃસહાય સમજીને લાચાર બનીને બેસી રહેવામાં પુરુષાર્થ નથી.

> અર્વાચીન અંગ્રેજી કેળવણીની સરખામણીએ પ્રાચીન શિક્ષણ પ્રથામાં ગામડાનો મહેતાજી જે પ્રાથમિક શિક્ષણ આપતો તેનાથી વિદ્યાર્થીઓને પોતાના ધંધા માટે જરુરી બધી બાબતોની કેળવણી મળી રહેતી. જે લોકો ઉચ્ચ શિક્ષણ લેવા માગતા તેઓ ધનસંપત્તિનું વિજ્ઞાન અર્થશાસ્ત્ર અને નીતિ તથા ધર્મનું વિજ્ઞાન એટલે ધર્મશાસ્ત્રથી સારી રીતે વાકેફ થઈ જતા. પ્રાચીન સમયમાં શિક્ષણ ઉપર કોઈનું નિયંત્રણ ન હતું. શિક્ષણનો પ્રબંધ રાજય તરફથી નહોતો થતો એ કામ બ્રાહ્મણોના હાથમાં સંપૂર્ણ રીતે રહેતું. અને બ્રાહ્મણો કેવળ પ્રજાના કલ્યાણ તરફ દેષ્ટિ રાખી શિક્ષણની પ્રણાલી ગોઠવતા. આ પ્રણાલીને લીધે જ હજારો વર્ષોથી અનેક ભરતી ઓટ છતાં પણ ભારતીય

થઈ ગઈ છે. અત્યારે હિન્દુસ્તાનમાં એક નવી સંસ્કૃતિનું મોજું પસાર થઈ રહ્યું છે. પરંતુ મને આશા છે કે આ મોજું ક્ષણ જીવી છે, તે થોડા સમયમાં પસાર થઈ જશે અને ભારતીય બીજો કોઈ માર્ગ જ નથી એમ તેઓ માને છે. અંગ્રેજી કેળવણી લીધેલા મુક્રીભર ભણેલા અને 🛮 સંસ્કૃતિનો ફરી ઉદય થશે. ભારતીય સંસ્કૃતિની આધારશીલા આધ્યાત્મિકતા છે એમાંથી ઉદ્દભવેલી શક્તિ ભૌતિક શક્તિઓ કરતાં કયાંયે ચઢિયાતી છે. મુખ્યત્વે ધર્મભૂમિ એવા કુટુંબ જીવનમાં પણ ખાઈ પેદા થઈ હોવાનો ઉલ્લેખ કરતાં કહે છે, 'અંગ્રેજી ભણેલા 🛭 ભારતવાસીઓનું પહેલું અને છેલ્લું કર્તવ્ય એને એ સ્વરુપે સાચવી રાખવામાં છે તો જ જે

(લેખક સમાજશાસ્ત્રના અધ્યાપક છે.)

પ્રેમનું મેઝરમેન્ટ: ટેક ક્રેર એન્ડ બોર્ડી લેંગ્વેજ

ગુલમોર

દિનેશ દેસાઈ

અંગ્રેજી લેખક ડોનાલ્ડ ડમ્પનું એક વિધાન કાવ્યાત્મક પણ સાચુકલું છે કે ''પ્રેમ ખાતર અથવા પ્રિયજન માટે તમે જાન આપી દો, એના કરતા તમારા પ્રિયજનને ગમે એ રીતે જીવી બતાવવું વધુ બહેતર છે.''

તમે તમારા પ્રિયજનને સો (૧૦૦) વખત અથવા એક હજાર (૧,૦૦૦) વખત કે લાખ-કરોડ વખત ''આઈ લવ યુ, ડીયર.'' એમ કહ્યા કરો એના કરતા પ્રિયજનની મરજી પ્રમાણે વ્યવહાર કરો એ સાચુકલો પ્રેમ છે. પ્રેમને જોઈ શકાતો નથી, પરંતુ પ્રેમને ચોક્કસ અનુભવી શકાય છે. પ્રિયજનને ''ઈલુ... ઈલુ...'' કહેવું એ સારી બાબત છે, પરંતુ એવું કહેવા કરતા પ્રિયજનને તમારા વાણી, વિચાર, વર્તન અને વ્યવહાર દ્વારા પ્રેમનો અહેસાસ કરાવવો વધુ બહેતર છે.

પ્રેમમાં તમે તમારા પ્રિયજનની કેટલી કાળજી લો છો? એના પરથી તમારા પ્રેમની પ્રતીતિ અને ઉત્કટતા સમજી શકાય છે. પ્રેમને પામવા માટે આ કોઈ ફૂટપટ્ટી-માપપટ્ટી નથી પરંતુ અગત્યનું પરિબળ તો છે જ. પ્રેમમાં (૧) કાળજી, (૨) આદર, (૩) સન્માન ના હોય તો એને પ્રેમ કહી શકાય નહીં. ફક્ત ગરજ અને મતલબનો સંબંધ જ કહેવાય.

પ્રેમનું મેઝરમેન્ટ ન જ હોય એ વાત સાચી, પરંતુ પ્રેમને કેવી રીતે માપી શકાય? ''ટેક એ કેર'' અને ''બોડી લેંગ્વેજ'' દ્વારા પ્રેમને અવશ્ય માપી શકાય, પામી શકાય, પ્રમાણી શકાય છે. પ્રિયજનના તમારા પ્રત્યેના કાળજીભર્યા વ્યવહાર અને પ્રિયજનની બોડી લેંગ્વેજ,

તેના હાવભાવ દ્વારા પ્રેમની પ્રતીતિ અવશ્ય થતી હોય છે. જો સામી વ્યક્તિનો તમારી કાળજી અને સંભાળ લેવા માટેનો વ્યવહાર ન હોય અને રુક્ષ અથવા સાવ જ સામાન્ય પ્રકારનો વ્યવહાર હોય ત્યારે તમારે સમજી જવું પડે.

પ્રિયજન તમારી સાથે ''ટેક એ કેર''ના બદલે ''ટેકન ફોર ગ્રાન્ટેડ'' એટલે કે તમને નજરઅંદાજ કરે અથવા તમને ગંભીરતાથી ન લે અથવા તમારા અસ્તિત્વને સાવ સાહજિક રીતે લે ત્યારે તમારે સમજી જવું જોઈએ અને ચેતી જવું જોઈએ. પ્રિયજન તમારી વાતોને સહજ રીતે લે ત્યારે તમારી

આંખો ખુલી જવી જોઈએ કે તમે જે વ્યવહાર અને લાગણીને પ્રેમ સમજો છો, એવું તો સામી વ્યક્તિના મનમાં કે વ્યવહારમાં કશું જ નથી.

''ટેક એ કેર'' એટલે શું? અને પ્રેમ છે કે નહીં? એ તપાસવાના ફંડા પણ છે. (૧) પ્રિયા કાયમ તમારી નાની નાની વાતોનું ધ્યાન રાખતી હોય છે અને તમારી દરેક બાબતોમાં ખુબ જ ઊંડો રસ લે છે, (૨) તમે જે વિષય ઉપર વાત કરો એવિષયમાં તે ઊંડો રસ લેવા લાગે છે અને બીજી વાર તમે મળો ત્યારે પુરો સ્ટડી કરીને તમારી સાથે એ વિશે વાત કરે છે. આમ કરીને તમારી ચોઈસને પ્રિયા પોતાની પણ ચોઈસ બનાવી લે છે, (૩) તમે જે કંઈ સલાહ આપો છો, તેને પ્રિયા ખુબ ગંભીરતાથી અનુસરે છે. જો કે એ જ સલાહ બીજા કોઈ આપે તો એ ધ્યાનમાં પણ લેતી નહીં, (૪) પ્રિયા જ્યારે જ્યારે તમારી સાથે હોય ત્યારે તમારી નાની નાની બાબતોની કાળજી લે છે, જેમ કે તમારે પાણી પીવું છે, તમને ભુખ લાગી છે, તમને હેન્ક્રીની જરુર છે, તમને ગરમી અથવા ઠંડી લાગી રહી છે વગેરે. એટલું જ નહીં, પ્રિયા તમારા માટે એ બધી જ વસ્તુઓની કોઈ પણ રીતે વ્યવસ્થા કરી બતાવે છે, (પ) જાહેરમાં ક્યાંક પ્રિયા તમારી સાથે હોય ત્યારે તમારી સાથે કોઈ અન્ય વ્યક્તિ વાત કરતું હોય ત્યારે તમારા વતી પ્રિયા જ બધા જવાબ આપવાનો પ્રયાસ કરે છે, પ્રિયાની દૃષ્ટિએ તમારી કાળજી રાખવાનો આ પણ એક પ્રકાર છે, (૬) પ્રિયા તમને હસાવવા અને ખુશ રાખવા સતત પ્રયાસ કરે છે, (૭) પ્રિયા તમારી સાથે નાની નાની વાતે ગુસ્સો કરીને ઝગડો પણ કરે છે, જો કે એમાં પણ એનો પ્રેમ અને લાગણી જ છુપાયેલાં હોય છે, (૮) પ્રિયા તમને પબ્લિક ફંકશનમાં એકલા પાડવાનું પસંદ કરતી નથી, ભલે તમને એમ લાગે કે એ તમારો છેડો પકડી રાખે છે, (૯) પ્રિયા જ્યારે તમારી સામે હશે ત્યારે એ પોતાની હેરસ્ટાઈલ વારે વારે સરખી કરીને

અને કશુંક ફની એક્ટ કરીને તમારું ધ્યાન ખેંચવા સફળ પ્રયાસ કરશે, (૧૦) પ્રિયા તમારા વ્યક્તિગત જીવનમાં ખુબ રસ લેવા માંડે છે, (૧૧) તમારા વિશે નાનામાં નાની બાબતો જાણવાનું તે ખુબ ઉત્સાહથી પસંદ કરે છે, (૧૨) પ્રિયા તમારા શોખ, તમારી પસંદ, તમારી પસંદગીની ડીશ વગેરે બાબતો પણ પુછતી રહે છે, (૧૩) તમારી કોઈ ગર્લફ્રેન્ડ છે અથવા ભૂતકાળમાં હતી? એવું પણ પ્રિયા તમને પુછી લે છે, (૧૪) પ્રિયા તમને શરૂઆતમાં વાયા એફ.બી. મેસેન્જર અને વોટ્સ-એપમાં ગુડ મોર્નિંગ અને ગૂડ નાઈટવાળા મેસેજ

મનું મેઝરમેન્ટ ન જ હોય એ વાત સાચી, પરંતુ પ્રેમને કેવી રીતે માપી શકાય? "ટેક કેર" અને "બોડી લેંગ્વેજ" દ્વારા પ્રેમને અવશ્ય માપી શકાય. પામી શકાય. પ્રમાણી શકાય છે. પ્રિયજનના તમારા પ્રત્યેના કાળજીભર્યા વ્યવહાર અને પ્રિયજનની બોડી લેંગ્વેજ, તેના હાવભાવ દ્વારા પ્રેમની પ્રતીતિ અવશ્ય થતી હોય છે

મોકલે છે, (૧૫) એ પછી તમારી સાથે ચેટ-ટોક કરવા માટે રાતનો સમય પસંદ કરીને પ્રેમ અંગે મેસેજ સેન્ડ કરે છે અને આ મેસેજ ભુલથી સેન્ડ થઈ ગયો છે, એવો મેસેજ કરીને પોતાની ફિલિંગ્સ છુપાવવા કોશિષ પણ કરે છે, (૧૬) તમે સાવ સામાન્ય જોક કહો તો પણ પ્રિયા હસી પડે છે, કે જે જોક

સાંભળીને બીજા કોઈને હસવું ન આવે, પરંતુ પ્રિયા તમને નિરાશ કરવા માગતી નથી, પ્રેમમાં કાળજી લેવાનો આ પણ એક પુરાવો છે, (૧૭) ઓળખાણ થયા પછીના શરૂઆતના તબક્કામાં તમે જાહેરમાં મળો ત્યારે પ્રિયા સામાન્ય વ્યવહાર કરે છે, પરંતુ જ્યારે એકલાં મળો કે ચેટ-ટોક કરો ત્યારે પ્રિયા તમને અંગતપણાંનો અહેસાસ કરાવે છે, (૧૮) તમે ડીનર, ફિલ્મ કે લોંગ ડ્રાઈવનું કહો ત્યારે પ્રિયા (બહાનાં બનાવવાના બદલે) બધા અગત્યના કામ પડતા મૂકીને તમારી સાથે જોડાઈ જાય છે, એટલું જ નહીં, આ રીતે એકલા ક્યાંક સમય ગાળવા માટે પ્રિયા સામેથી પણ આગ્રહ

કરે છે, (૧૯) તમારી સાથે વધુમાં વધુ એકલા રહેવા મળે અને એકલા વધુ સમય પસાર કરવા મળે એ માટે પ્રિયા તમામ પ્રયાસ કરે છે, જેમ કે પર્સમાં રૂપિયા હોવા છતા પ્રિયા તમને એ.ટી.એમ.ની કેબિનમાં પણ લઈ જાય, (૨૦) તમારી કોઈ પણ બાબતમાં પ્રિયા આંખો બંધ કરીને સહમત થાય છે, એટલે કે આગળ-પાછળનું કશું જ વિચાર્યા વગર પ્રિયા તમારી સાથે ઝુકાવી દે છે, (૨૧) પ્રિયા દિવસમાં ઘણી બધી વખત તમને પુછી લે છે કે તમે પોતાની સાથે ખુશ તો છો ને, (૨૨) તમારા જન્મદિવસને સૌથી શ્રેષ્ઠ રીતે ઉજવવાનું પ્રિયા પ્લાનિંગ કરે છે અને સૌથી પહેલી વિશ કરવાનો તેનો આશય હોય છે, (૨૩) તમે અન્ય યુવતી સાથે વાત કરો એવું પ્રિયાને ગમતું નથી અને એ મુદ્દે તમારી સાથે ઝગડો પણ કરે છે, તમે એક માત્ર પ્રિયાને જ મહત્વ આપો એમ તે ઈચ્છે છે, તમે પ્રિયા તરફ લોયલ (વફાદાર અને નિષ્ઠાવાળા) બની રહો એમ તે ઈચ્છે છે, (૨૪) તમે પ્રિયાને જે કંઈ પણ નાની મોટી વાત કરો એ તમામ વાતો પ્રિયા યાદ રાખે છે અને તમને ગમતું કરવા અને એ વાતોને અનુસરવા મરી ફીટે છે. પ્રિયા પોતાની ચીજવસ્તુઓ ભલે ભુલી જાય, પરંતુ તમારી કોઈ જ વાત ભુલતી નથી, (૨૫) તમે વાતચીતમાં જે શબ્દો વારંવાર બોલતા હો એ શબ્દો પ્રિયા બોલવા લાગે છે અને તમારી સ્ટાઈલની પણ કોપી કરીને પોતાનો પ્રેમ વ્યક્ત કરતી રહે છે. આ છે પ્રેમની પરિભાષા. પ્રેમ એટલે મરી જવા સુધીનું દુઃખ વેઠીને જીવી જવું.

સ્ટોપર :

'પ્યાર કા બનકે નિગેહબાં તુજે ચાહુંગા, મેં તો મરકર ભી મેરી જાં તુજે ચાહુંગા.

સિમેન્ટ કોંક્રિટના આ શહેરમાં ભીનાશ સહેજે નથી લીલાછંમ ઝૂમી રહ્યાં છે ઝાડવાં, માનવે કુમાશ નથી

साहित्य पृत्त

મૂળજીભાઈ પરમાર 'દધિ'

સાહિત્ય અવસરવૃત્ત

મા ગરવી ગુર્જરીના પનોતા ગુજરાતી સાહિત્યને હરદમ મહેંકતું અને મધમધતું રાખવા, તેના પ્રચાર અને પ્રસાર અર્થે, ગાંધીનગર સાહિત્ય સભા દ્વારા તેના સાહિત્યિક કાર્યક્રમ 'સર્જકની કૅફિયત' અંતર્ગત, પાટણના કવિ અને ભાલણ સાહિત્ય સભાના સ્થાપક અને સંચાલક પ્રા. જિતેન્દ્ર કાલીદાસ વ્યાસનો સાહિત્યિક કાર્યક્રમ તા. ૧૧.૧૦.૨૦૧૫ ના રોજ નમન એપાર્ટમેન્ટ, સેક્ટર-૨૧ ખાતે, સિનિયર સિટીઝન કાઉન્સિલના કાર્યાલયમાં તેમની સદ્ભાવનાથી, સલૂણી સાંજે હરખભેર સંસ્થાના પ્રમુખ ભરત કવિના અધ્યક્ષસ્થાને સંપન્ન થયો.

આ કાર્યક્રમની શરુઆત, સૌ પ્રથમ શબદની આરાધ્ય દેવી મા-સરસ્વતીની સ્તુતિથી મંત્રી મૂળજીભાઈ પરમાર દ્વારા, સર્વેના અંતરના ધબકતા સૂરના સથવારે કરવામાં આવી અને આ માસમાં જેમના જન્મદિન આવે છે તેવા અગિયાર સભ્યોને જન્મદિન મુબારકબાદી પાઠવી સર્વેને શુભેચ્છાઓનો રસથાળ સાદર કરવામાં આવ્યો. અધ્યક્ષસ્થાનેથી ભરત કવિ દ્વારા મહેમાનનું શાબ્દિક સ્વાગત કરવામાં આવ્યું અને મહેમાનને સત્કાર્યો અને મંત્રી મૂળજીભાઈ પરમારે મહેમાનને મોમેન્ટો સાહિત્ય સભાનું કાયમી સંભારણું અર્પણ કર્યુ. ત્યારબાદ કડી કેમ્પસના ડાયરેકટર પટેલ દ્વારા, ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાના ઉપક્રમે બીજી વખત યોજવામાં

આવેલ સાહિત્ય સ્પર્ધા 'પત્રકારત્વ લેખન' અંતર્ગત પ્રથમ નંબર મેળવનાર સ્પર્ધકોની માહિતી આપવામાં આવી અને આ બ વિજેતા (૧) હર્ષા એન. દરજી અને (૨) રિતેશ આર. ભક્રને પ્રમાણપત્રો એનાયત કરવામાં

આ કાર્યક્રમના મહેમાન - કવિ પ્રા. જિતેન્દ્ર કા. વ્યાસનો જન્મ તા. પ.૧૧.૧૯૪૩ના રોજ, માણસા (ઉ.ગુ.) ખાતે થયો હતો. તેમણે થાતે થયો હતો. તેમણે માધ્યમિક શિક્ષણ ચાણસ્મા હાઈસ્કૂલ ખાતે મેળવી, પાટણની શ્રી અને શ્રીમતિ પી. કે.

કોટાવાલા આર્ટ્સ કૉલેજમાંથી બી.એ.ની ઉપાધિ મેળવીને વિસનગરમાં એમ.એ. થયા. તેમણે શૈક્ષણિક કારકિર્દી શરુ કરી. ૪૨ વર્ષ અધ્યાપનની કામગીરી બજાવી. તેઓએ સાહિત્યિક લેખનમાં કવિતા, કાવ્યાનુવાદ, લઘુકથા અને વિવેચનમાં વિશેષ રુચિ છે. કૉલેજના વિદ્યાર્થીકાળ દરમિયાન પણ પ્રતિષ્ઠિત સામયિકોમાં તેમનાં કાવ્યો છપાતાં હતા. તેમના બે કાવ્ય સંગ્રહો (૧) ભમ્મરિયું મધ - ૧૯૮૨ અને (૨) ફૂલની ચરી - ૨૦૧૨ પ્રકાશિત થયેલ છે. 'ભમ્મરિયું મધ' કાવ્ય સંગ્રહને વિસનગરની પારેખ વ.હે. જનરલ લાઈબ્રેરીનું પારિતોષિક અને ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમીનું દ્વિતીય પારિતોષિક એનાયત થયેલ છે. તેઓએ શ્રી રાધેશ્યામ શર્મા સંપાદિત 'ધર્મસંદેશ' માં બે વર્ષ સુધી 'સુભાષિત સંચય' નામની કૉલમ ચલાવીને આશરે બસો જેટલા સંસ્કૃત શ્લોકોમાં સમશ્લોકી અનુવાદો કર્યા છે. તેઓએ લઘુકથાઓ અને વિવેચન લેખો પણ લખ્યા છે.

કવિ પ્રા. જિતેન્દ્ર કા. વ્યાસે, તેમના કાવ્યસૂર રેલાવતાં પહેલાં, તેમની રચનાઓનો આછેરો ખ્યાલ આપી જણાવ્યું હતું કે, તેમના ગીતોમાં પ્રણય અને અધ્યાત્મના રંગો ઘૂંટાયેલાં છે, જેમાં પ્રણયનો રંગ ઉત્કટ અને મુખર છે. તેમણે રજૂ કરેલ પ્રણયગાન-કાવ્યોના થોડા અંશોને માણીએ. આ કાવ્યપઠનમાં :

પ્રથમવાર રજસ્વલા બનતી કિશોરીના મનની વાત તેઓએ કાવ્યમાં કંડારી છે, જે રજૂ કરી કિશોરીના ભાવને હુબહૂ રજૂ કર્યા છે.-"બાઈરે આજે હું તો નાઈ માથાબોળ"

- અલ્લડ સૈયર એમ બોલી : 'તું વહેંચ ગોળ.' સાયબાએ આલ્યું જયાં સોનેરી ફૂલ
- અને કાંટા ઊગ્યા છે મારા અંગમાં ● કોયલના ટહુકાઓ મહેંકી ઊઠ્યા છે
- અને મંજરીનો મહેંક છે બોલ! ● જાનડીઓના કંઠથી રે ગૂંજશે મીઠા ગાન,
- એક દિ' તારો આંગણે આવશે મારી જાન. • દાંડી પિટાઠે ઢોલ જાશે ધડૂકી,
- તેમાં મારો તે ખાલીપો ગાજશે.

● હવે આપણે દૂર, અહીં રઝળતા શબ્દો મારા ત્યાં રઝળે તવસૂર, હવે તો આપણે દૂર!

આમ કવિશ્રી પ્રા. જિતેન્દ્ર વ્યાસે તેઓના કાવ્યસંગ્રહો (૧) ભમ્મરિયું મધ અને (૨) ફૂલની ચરીમાં સંગ્રહિત કાવ્યો - ગીતોનું પઠન કરી સર્વેને પ્રણામમાં તરબોળ કરી, દાદ મેળવી. ડૉ. સોમભાઈ પટેલે આ કવિશ્રીના ગીતોને સ્વરબદ્ધ કરી, તેની લય અને તાલમાં

રજૂઆત કરી, તેમની છૂપી કલાથી સર્વેને અંચબિત કર્યા. આ કાવ્યપઠનની મહેફિલમાં ઉષાબેન, જિતેન્દ્ર વ્યાસનાં અર્ધાંગિની - ધર્મસહચારિણી ઉષાબેન પુત્રી તૃપ્તિબેન અને જમાઈ ભરતકુમારે પણ હાજર રહી શોભામાં અભિવૃદ્ધિ કરી હતી. દીકરી તૃપ્તિબેને પણ તેઓના પિતાના કાવ્ય 'ફૂલો ખરે છે તોય, આ ભમરા રહે નહીં.' નું પઠન કર્યું હતું. રમણલાલ શ્રીમાળી, સંજય થોરાત, રમણ વાઘેલા, કિશોર જિકાદરા, મહેન્દ્ર રાઠોડે તેમની કૃતિઓ રજૂ કરી અને સંજય થોરાતે આભારવિધિ કરી. અંતે આ કાવ્યપઠન

મહેફિલ પૂર્ણ થતાં, સાહિત્ય સભાના સંવર્ધક અમૃતભાઈ જી. મોઢના દુઃખદ નિધન બદલ બે મિનિટનું મૌન પાળી, શ્રદ્ધાંજલિસહ શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કરવામાં આવ્યાં.

સાહિત્થવૃત્ત સંચય

● ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર તરફથી તા. ૧.૧૦.૨૦૧૫ના રોજ ખલીલ ધનતેજવીને 'વલી ગુજરાતી ગઝલ એવોર્ડ' વડોદરા ખાતે એનાયત કરવામાં આવ્યો, જેમાં મુખ્ય મહેમાન નાનુભાઈ વાનાણી, અતિથિ વિશેષ મેયર ભરત શાહ અને સાંસદ રંજન ભક્ર, માન. ધારાસભ્યો યોગેશ પટેલ, જિતેન્દ્ર સુખડીયા, રાજેન્દ્ર ત્રિવેદી અને મનીષા વકીલ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. અકાદમીના અધ્યક્ષ ભાગ્યેશ જહા પૂર્વ અધ્યશ્ર માર્કન્ડ ભટ્ટ અને ગઝલકાર મુકુલ ચોકસીની વિશેષ ઉપસ્થિતિ રહી હતી. પૂર્વ સંસદીય સચિવ મણિભાઈ વાસણવાળા અને સાહિત્યકાર ડૉ. સંદીપ પંડ્યા ખાસ મહેમાન હતા.

દધિ મુક્તક

સિમેન્ટ કોંક્રિટના આ શહેરમાં ભીનાશ સહેજે નથી! લીલાછંમ ઝૂમી રહ્યાં છે ઝાડવાં, માનવે કુમાશ નથી! - muljibhaidadhi@gmail.com